

ذکر کینامه

آیت الله سید محمد حسن آل طیب

سیدنورالدین شریعتمدار جزائری

مقدمه

هنوز، صدای کرکاب^۱ در مسیبه دم، گوشها را نوازن
می‌دهد، و مانند زنگ ساعت هشدار و بیداری‌اش برای
پاکستان است. و هماره این صدا در ژمائل معینین به گوش
سی و سه، که چون تاریخی مشخص، متوجه زمان و اشان
می‌دهد. همسایگان که هر روز این صدا را می‌شنوند، حوادث
شباهن را با آن تنظیم می‌کنند. برخی می‌گویند: زمانی که آقا به
مسجد من وقتی، از خواب بیدار می‌شلیم، شماری عنوان
می‌کنند: پس از وقت آقا به مسجد این چنین شد، یا پس از آن
چنان گرفت.

این، صفاتی پای عالمی ریانی است که هر سپیده دم پس از
انجام ادن عبادات در خانه، روانه خانه خدا می‌شود، و برای
انجام فریضه صبح و تعقیب آن تا برآمدن آفتاب، در گوشه‌ای
از مسجد جامع شوستر به سر می‌برد.

در نیمه روز نیز به هنگام اذان ظهر، هرگز در آن تزدیکی
باشد، چهراً ای روحانی با یک دنیا معنویت را می‌بینند که در حال
حرکت به سوی مسجد جامع است. و در گوشه‌ای از این مسجد
است که این حالم ریانی نماز ظهر و عصر و نوافل آنها، فضای
برخی از نمازهای گذشته خود را یاد می‌نماید، و دیگر مستحبات را
انجام می‌دهد، که تا زمانی بسیار از ظهر گذشته این کار ادامه
دارد.

در اول شب و هنگام اذان مغرب نیز برای سویین بار در
روز، صدای کرکاب در پای این مرد خدا، دلها را به سوی خدا
می‌کشاند. پشمها می‌بینند که او به سوی مسجد روان است و تا
۲ ساعت پس از مغرب یا پیش از آن، به نماز فریضه و نوافل، و
دیگر عبادتها اشتغال دارد.

بالای فقه و اصول، برمن دارد. لذا، برای ادای کمی از حقوق پسیاری که بر من دارند، این هدیه ناجیز را به علم و بزرگداشت از این عالم تقدیم می‌کنم.

نسب

آیت الله حاج سید محمد حسن آل طیب، در ۲۹ ذی قعده سال ۱۳۲۹ هـ، در خانواده علم و تقویت چشم به دنیا گشود. والد ماجدش، آیت الله آقا سید محمد حسن آل طیب (ره) معروف به آقا سید بزرگ، عالی ریانی، عابدی صمدانی و فردی دائم الذکر بود. نسب او با واسطه کم، به علامه فهاده و محدث شهیر، آیت الله سید نعمت الله جز افری (ره) می‌رسد؛ آن عالم بزرگواری که علامه مجلسی (ره) در شان او فرمود: «السيد الاید الحبيب الليبب الاديب الارب الفاضل الكامل المحقق المدقق جامع فنون العلم واصناف السعادات حائز قصبات السنن في مفاسير الكمالات الاخ الوافي والصاحب الرضي السيد نعمت الله الجزايري».^۴

پیشترین دلیل بر فضل، دقت و تحقیق سید نعمت الله جزايري در تمام علوم و فتوح، کتابهایی است که از خود به یادگار گذاشته است. بیش از ۵۰ عنوان کتاب در علوم گوناگون از وی برچای مانده است، که پسیاری از آنها در چند جلد تنظیم شده است،^۵ و شاهدی بر جامع بودن مؤلف است که برخی از آنها عبارتند از: الانوار النعمانية، آیین الفردی در شرح توحید صدوق، البحور الشاخرة فی شرح اخبار العترة الطاهرة، حاشیه بر معنی در نحو، عقود المرجان فی تفسیر القرآن، الجواهر الغوالی فی شرح عروال اللئالي، حاشیه بر شرح جامی، شرح نوح البلاحة، ریاض الایرار در حالات چهارده معموم (ع)، تاطیل اللجاج فی شرح الاحجاج، کشف الاسرار فی شرح الاستیصار، شرح تهذیب الاخبار، شرح عینیه این سینا، التور المعین فی تعصیم الانیباء و لوعات الانوار فی شرح عینون الاخبار.

هر کس او را در حال رفتان به مسجد می‌دید، چنان جذب چهره خدای او می‌شد که دنیا را فراموش می‌کرد؛ چهار ای نورانی و درخشان با عمامه‌ای سیاه بر سر که مقداری از آن را به عنوان تحت الحنك بر روی شانه و سینه آویزان می‌کرد. سجاده‌ای در یک دست و در دست دیگر عباپی در هم پیچیده داشت، ولها و گاهی دستها به طور ویژه‌ای حرکت می‌کردند. من در اغاز راه و در تصویرات کودکانه‌ام، می‌گفتم که آقا فرشتگان سخن می‌گوید. این تصور به کودکان اختصاص داشت، بلکه بزرگ‌سالان که مஜدوب روحانیت و معنویت او شده بودند نیز چنین می‌گفتند.

آنگاه که بزرگتر شدم، و توفیق انس و معشرت با ایشان را دریاقتم، متوجه شدم که این دانشمند بزرگوار در حال رفتan به مسجد، به یکی از ۳ کار اشتغال دارد: یا ذکر خدا می‌گوید و اذکار مخصوص اوقات را می‌خواند، یا تماز نافله را به جا می‌آورد، یا در النیش حل معضله‌ای از علم فقه، علم اصول یا دیگر علوم است.

عالی ریانی، فقیه صمدانی، اصولی کم نظری، مفسر عالی مختار، حکیم الهی، ریاضیدان ماهر و جامع متقول و معقول، مترجم آیت الله جناب آقا ای حاج سید محمد حسن آل طیب (ره) که در صد و بیان گوشه‌ای از این شخصیت عالی مقدار هست، حق استادی را از سرآغاز علوم ادبی تا مراتب

تحصیلات

وی پیش از ۷ سالگی خواندن و توشتن را آموخت، و سپس تحصیل علوم دینی را آغاز کرد. فقه سعید ادبیات و مقدمات را در نزد عموی بزرگوارش، آیت الله سید محمد باقر آل طیب، فراگرفت. وی ریاضیات، هیئت، علم نجوم و مقداری از طلب را در نزد والد خود کسب کرد، و برای تحصیل علم فقه، اصول و حدیث به ذوق‌رفت، و از محضر آیت الله شیخ محمد رضا معزی ذوق‌لوی استفاده کرد. سپس، آن عالم ریانی به شوستر برگشت، و از محضر آیت الله آقا سید محمد‌آل طیب و آیت الله آقا شیخ محمد کاظم شیخ شوستری بهره‌ها گرفت. آنگاه وی به حوزه‌های علمیه قم و تهران هجرت کرد، و

پا این ایات:

الحمل ذاتی و اولی ان

کسان مقاده اتحاد ماقرئن

فی الذات كالحد مع المدود

واما الاتحاد فی الوجود

آیت الله آل طیب علم کلام راهبه خوبی فراگرفته بود، به تدریس کتاب شرح باب حادی عشر و شرح تجرید تشویق من کرد، و طلاط را فراگیری این علم ترغیب من نمود، وی در علم نجوم و هشت اطلاعات کافی را از الدمامشی به دست آورده بود، و در تسعین قبله، اوقات نماز، افق شهرها و نتوایت میان آنها، رقیت هلال و دیگر مسائل این علم، افاده و اضافه ناشیت. همچنین، ایشان کلیات از علم طب قدیم را نیز از پدر فاضلش کسب کرده بود.

وی از ریاضیات نیز آگاهی داشت و در آن اهل نظر و رائی شده بود که نمونه هایی از نظریات ایشان ذکر می شود:

۱. برای تقسیم اعداد، ۲ طریق به نظر خیر و سیده است که از هر یک ممکن است قواعد بیاری استخراج نمود. و پس از اندک تأمل واضح می شود، که قواعد مشتمله که اهل حساب در کتابیه ایشان ذکر نموده اند، متدرج در یکی از این ۲ طریق هستند....

۲. برای حل دستگاه معادله ۷ مجھولی، طرق متعدد است. اول آنکه، یکی از ۲ مجھول را از روی ۲ معادله معین کرده....

۳. قاعدة حسابیه جبریه: اعلم ان التفاضل بین مربعین عددهن بساوی مجموع حاصل ضرب تفاضل نفس العددین فیهما....

آیت الله آل طیب در خوشنویی استاد دیده بود، و خط نسخ، تستعلیق و شکسته را شیوا می نوشته، و در آن استادی شاهر گشته بود. هر طلبه ای که از ایشان سرمشت خط من شواسته باشد، او من داد؛ و در اصلاح و استمرار تعلیم آن، با خوشنویی استقبال می کرد.

وی در علوم ادبیات عرب ادبیان شاهر بود، و در هنگام تدریس به تجزیه و ترکیب متون درس اهمیت فراوانی داشت. آن قصیه ادب کتاب الفیه این مالک را حفظ داشت، و حفظ گردن آن را به شاگردان توصیه می کرد؛ و به دلیل همین علاقه، آن را تفسمین گرده بود. ایشان در علم فقه و اصول علایق، آن را تفسمین گرده بود. ایشان در علم فقه و اصول فیضهای مسلم بود؛ و مسائل آنها را با تحقیق و دقیق بسیار استنباط و بررسی می کرد، که در بخش تأییفات و اجازات، این موضوع روشن خواهد شد.

تدریس
یکی از ویژگیهای استاد فقید، بیان ساده و روشن وی در تدریس علوم بود. ایشان می فرمود که من می توانم غامقترین

از مراجع آن عصر همچون حاج شیخ عبدالکریم حائری، حجت و خوانساری، به تکمیل علوم دینی پرداخت، و از محضر میرزا مهدی آشتیانی حکمت و فلسفه را آموخت. هنگامی که استادان نبوغ، حافظه و سرعت انتقال ذهنی او را مشاهده کردند، از حضور او در مزم میسیار مسورو بودند، و علاقه مندی خود را به او ابزاری کردند، و از آنده در خشان او خوشحال بودند. به دلیل مفین علاقه، آیت الله حاج شیخ محمد کاظم شیخ شوشتری و صیحت کرد که پس از فوتش، نمازش را آیت الله سید محمد حسن آل طیب بخواند.

آیت الله آل طیب می فرمود: من کتاب تبصرة المتعلمين علامه حسین را در روز پنجم شب و جمعه؟ یعنی در ۲ روز، از آغاز تا پایان فراگرفته ام، در زمانی که در شهر دزفول در نزد مرحوم آیت الله حاج شیخ محمد رضا مسعودی دزقوی تحصیل می کردم. در سفری که به همراه استاد برازی زیارت حضرت دانیال پیامبر (ع) به شهر شوش رفته بودم، استاد فرمود که کتاب تبصرة المتعلمين را بخوانیم. با آنکه این کتاب یکی از متون فقهی مشکل است که برخی از عبارتهای آن به عنوان معملا و لغز در مجامع علمی مطرح می شود، در مدت ۲ روز تعطیل پنهان شده و جمعه که در سفر بودم، این کتاب را در نزد استاد از آغاز تا پایان خواندم و مطالب علمی آن را دریافت کردم.

آن حکیم مثالی، از علم حکمت و فلسفه بهره های وافری برده بود، و می فرمود طالب علم اسلامی باید این علم اطلاعاتی داشته باشد. وی اهمیت فراوانی به تحصیل و تدریس فلسفه می داد، و خود سراینده اشماری در این علم بود که نمونه هایی ذکر می شود:

ان البراهین مع الشهود

اذلیس للحق سوی الانیة

و مقتضی سخیۃ العلیة

ترشح الوجود للاماهیة

کل انساء پترشح بما

لها من التور شاعمه بذا

ان يقبل الشهادة الحبة

يلزم ذات حیز ذاتیة

و ذا هو الخلف والا فما

يینی المعرفة ان تجردا

طلاب حسن اخلاق و ملاطفت داشت. همین ویزگی، سبب مجدلوب شدن طلاب به ایشان شده بود. زمانی که کتاب تحریر عربه الرائق را می‌نوشت، گاهی مسئله‌ای را که در تحقیق آن بود در حضور شاگردان مطرح می‌کرد و از آنان نظرخواهی می‌نمود. هرگذان از آنان اشکال و اعتراضی داشت بیسان من کرد، و ایشان گوش فرا می‌دادند. وی به حفظ کردن متون درسی از قبیل الفصیه و تهذیب المنطق اصرار زیاد داشت. بالاخره، آنچه از علوم فراوانی که تحصیل کرده بود، در اختیار دیدگران قرار می‌داد و به تدریس آنها عشق می‌ورزید.

شایگ دان

تعداد شاگردان این استاد بزرگوار را نمی توان بر شمرد.
قابل اشاره در این مورد، آن است که تمام اهل علم و روحانیانی
که از نظر من کوچکتر با همسال وی بودند و تحصیل اشان در
شوشتار بود، از شاگردان او بودند. همچین، طلاق و
محصلانی که در او اخیر عمر تدریس ایشان به درس خواندن
اشغال پیدا کرده بودند نیز از سفره گسترده افادات ایشان
بهره مند شدند. شاگردان آن مرحوم هرگدام سهمی در
تدریس، امامت جمیع و جماعت، رعایت و خطابه و خدمت به
مدح و انشانه اند. که بخ این آنکه به ذکر آنها می آیند:

١. سید مرتضی آل سید غفور
 ٢. سید محمد کاظم آل طیب
 ٣. سید جعفر آل طیب
 ٤. شهید سید محمد رضا آل طیب
 ٥. سید محمد علی آل سید غفور
 ٦. سید محمد حسن آل سید غفور
 ٧. سید محمد آل علی
 ٨. شیخ علی محمد ابن العلم
 ٩. سید ابوالحسن افقه
 ١٠. سید محمد امام
 ١١. سید محمد کاظم امام
 ١٢. سید محمد تقی حکیم
 ١٣. سید ابوریان شریعت‌دار جز
 ١٤. سید محمد حسن مرعشی
 ١٥. سید محمد علی موسی جزلی
 ١٦. سید علی محمد موسی جزلی
 ١٧. سید علی موسی جزلی

با اینکه استاد بزرگوار عمر خود را در راه تدریس، پژوهش
شاگردان، امر به معروف و نهی از منکر و دیگر خدمات دینی
سبیر کرد، اما نوشانهای از خود به یادگار گذاشت، که از آن
جمله اند:

١. تضمین اشعار الفیہ ابن مالک کے بیش از ٦٠٠ شعر

مسائل علوم عقلی و نقلی را در بیان کوتاه و ماده‌ای برای
کودکی نوآموز، قابل فهم گردانم.
در تدریس کوشای بود و تعطیل نمی‌کرد. وی در روز پنجشنبه
که خوزه‌های علمیه تعطیل بود نیز درس می‌داد. از تعطیلات
تابستانه خبری نبود. آن فقیه کوشای در روزهای وفات‌الله(ع) و
پس از اقامه عزا و روضه خوانی در منزل درس می‌داد، و طلاب
را و فتن به مجالس روضه خوانی در ایام تحصیل منع می‌کرد و
من فرمود: وظیفه شما درس خوانید است، نه روضه رفتن.
ایشان فن کتابت و نویسنده‌گی را به شاگردانش یاد می‌داند و بر
آن تأکید می‌کرد. همچنین استاد ادب سفارش من نمود که
طلاب درس را پنوندند، و نوشارشان را بررسی می‌کرد.

ایشان در پرورش اخلاق شاگردان نیز کوشش فراوان داشت، و در منابع‌های اخلاقی را برایشان گوشزد می‌کرد.
آیت الله آمل طبیب با آنکه در سطح بالای علم و اجتهاد قرار داشت، از تقدیس مقدمات و سطح دریغ نمی‌کرد، و نسبت به

علم، جود، صبر و دیگر علوم اخلاقی، فقهی و اقتصادی،
مطالی را عنوان نموده است.^۴

۲. قاعدة لاتعاد

۳. تحریر عروة الوثقى

۴. نوشتارهای در علم اصول، فقه، ریاضیات و نجوم
۵. منظمه‌ای در حکمت

فعالیتها

خدمات دینی استاد، ابعاد گوناگونی دارد که برخی از آنها
عبارتند از:

۱. اسر به معروف و نوئی از منکر: شدت عمل و پافشاری
معظم له در این فریضه، کم نظری بود، هرگاه در شهر شوستر با
اطراف آن منکری در حال انجام بود و به گوش او می‌رسید،
بین درنگ برای جلوگیری از آن اقدام می‌کرد. با اینکه در زمان
ظاغوت مبارزه با منکرات دشوار بود و دولت وقت از منکرات
پشتی‌آسی می‌کرد و مبارزه با منکرات را بارزه سیاسی محسوب
می‌نمود، اما وی یک تنه می‌ایستاد و عوایق آن را می‌پذیرفت.

در اجرای همین هدف مقدم بود که دیبرستان شبانه مختلط
را بست، از اوردن دختران به میدان ورزش عمومی جلوگیری
کرد، بر بدنیهای برخته سینه زنها در کوچه و خیابان لباس سیاه
پوشاند، پسندۀ مقام صاحب الزمان (ع) را از گاه پاکسازی
کرد، از بین حجاجی زنها و داش آموزان دشتر جلوگیری نمود، با
بهایان مبارزه کرد و مانع از ساختن مرکزی برای آنان در شوستر
شد، با درویشی و صوفیگری مبارزه نمود و...

۲. تبلیغات مذهبی: آیت الله آمل طیب مکرر می‌فرمود که
تبلیغات منعی هدف درس خواندن است، و کسانی که در
حوزه‌های علمی عمر خود را صرف کرده‌اند و غالباً درسی
نداده، از هدف بازمانده‌اند و نباید از وجودهای شرعیه استفاده
کنند، از این رو، ایشان هر شب دوشه و پیشش، طلاق را به
روستاهای اطراف می‌فرستاد تا نماز جماعت بخواهند، و مسائل
دینی و معارف مذهبی را به مردم تعلیم دهند.

۳. سرپرستی مستهدنان: خانه‌ای که در شوستر امبدید
پیازمندان و مستهدنان به حساب می‌آمد، خانه ایشان بود. هر
روز همچ با طلوع خورشید، زن و مرد، و کودک و جوان نیازمند
به در خانه ایشان جمع می‌شدند، و با گرفتن کمک و قلبی شاد
آنچه را ترک می‌کردند. فقیرانی که می‌آمدند برقند دسته
بودند؛ برخی مستمری روزانه داشتند، و مستمری عده‌ای نیز
هفتگی - هفته‌ای ۲ بار یا یک بار - یا ماهانه بود. همچنین در
هنجگان بروز خودنی همچون سیل و زلزله، ایشان با تمام توان به

آسیب دیدگان کمک می‌کرد.
۴. توجه به همایاگان: آیت الله آمل طیب از حال همایاگان
شائل نمی‌ماند، و منتظر نمی‌شد تا آنان اظهار نیاز نداشند، بلکه
خود به وضعیان رسیدگی می‌کردند. ایشان به مردم مورده به
داستان مشهور علامه بحرالعلوم و مید جواد عاملی اشاره

است، و در آنها به بررسی علوم گوناگون اسلامی می‌پردازد.
در آغاز پس از حمد و ثانی الهی، ستایش از پامیر (ص) و
ذکری از دوازده امام (ع)، آن عابد مصلیان سبب تأثیر و تنظیم
اعمار را بین کرده، و سپس در علم توحید و خداشناسی، نبویت
عام، نبوت خاص، معجزه بودن قرآن، امامت، فیضیت دانشمن
عصر، توکل بر خدا، امیدواری به او، عمل رجالتی، سلوک،
اخلاص، ریا، قناعت و زهد، مخالفت با نقص، توبه، مسکوت
و خاموشی، آداب سخن گفتن، دروغ، غیبت و فروع فقهیه آن،

شق اجازة اجتهاد از آیت الله محمد کاظم شیرازی

در شناسنامه

لشکر کمالین و امشیلی علی القسطنطینی

و الشنکلادیه اولیمیم که زلیم کلم

و میهند ذهبن از قاتمه ایشان میخواهند

ذی یکم فروردین و کندوق کلیم عتیقیه ایشان میخواهند

اید، این تسبیل ایشان درین جن تزلف برای مولانا من

علیه علی بنا کھنیل اسقفلکلیل دیاشم جله

کیانه، میل و کنفیت در لدیانه بیکت کلیم

فریده اغاره ایشان ایشان ایشان دقاقا دیامد دیه ایشان

کی بیکد بیکد ایشان ایشان ایشان میل

باید، بیکل دستگی ماسته، گیگیکن باید، دل ایشان

دقه، تاکره، و تکچانه ایشان ایشان ایشان

و ایشان ایشان ایشان ایشان ایشان

هر ایشان ایشان ایشان ایشان ایشان

من کرد که علامه بحرالعلوم از سیدجواد عاملی ناراحت شد که
چرا از همسایه خبر ندارد، و به وظیفه خبرگیری از آنان، اقدام
نکرده است.

۵. انس با مردم: همیشه در خانه استاد باز بود. هرگز در هر
 ساعتی که به دیدار وی می رفت، او را می پذیرفت. ایشان در
 شادی و غم، همراه مردم بود، دعوت نهاد و شام را از آنان
 می پذیرفت، و در میانشان مانند یکی از آنان بود.

اجازات

آیت الله آی طیب (ره) از مراجع بزرگ عالم تشیع، همچون:
سید ابوالحسن اصفهانی، محمد کاظم شیرازی، فیض الدین
عرائی، سید محمد هادی میلانی و سید محمود شاهرودی اجازه
اجتهاد داشت.

ارتباط با انقلاب

استاد بزرگوار به عنوان یکی از علمای مجاهد و مبارز، از
همان آغاز نهضت روحانیت در ایران و همانند دیگر علمای
میازار، به میدان آمد. ایشان اعلامیه های مراجع بویژه امام
خمینی را تحويل می گرفت و دستور به توزیع آنها می داد. با
امام خمینی (ره) مکاتبه داشت، و به دستور امام (ره) شیهای
پکشنه جلسه علماء را در شوشتر تأسیس کرد. وی از تبعید
شدگان سیاسی به شوشتار استقبال می کرد، در راهپیمایی و
مجالس انقلابی شرکت می نمود، از گویندگان سیاسی و مذهبی
دعوت به عمل می آورد، و در تشییع جنازه شهدای انقلاب در
زمان طاغوت شرکت می کرد.

پس از انقلاب نیز ایشان با امام (ره) در ارتباط بود، و در
چند تحمیلی از زمزدگان پشتیبانی می کرد، و تدارکات پشت
جهه را اداره می نمود.

ارتباط با علمای بزرگ

سوق دیدار مردان خدا و علمای بزرگ الهی، او را به سفر
می کشانید، و در هر شهری که وارد می شد با علمای آن دیدار
ملاقات می کرد. ایشان من فرمود: من عاشق این دیدار
میشم. هر کدام از آنان به دیدارم پیاید، به دیدارش من روم و
هر کدام که نیامد، خود به دیدار او می روم. آیت الله آی طیب در
سفر عراق با علمای شهر تجف، کربلا و کاظمین دیدار
کرد. وی به دلیل دیدارهای مکرری که با علمای ایران داشت،
چهراً ای شناخته شده میان آنان بود. ایشان با آیات گرامی:
محمد رضا معزی ذوقی، سید ابوالحسن اصفهانی، سیدمهدي
شیرازی، سید محمود شیرازی، میرزا عبدالهادی شیرازی،
سیدجمال گلباگانی، سیدحسین حمامی، سیدحسن پجنوردی،
سیدحسن حکم، محمدحسین کاشف الغطا، حسین قمی،
سیدابوالقاسم خوئی، سید عبدالله شیرازی، اصطفیانی،
سیدمحمد رضا و سیدمهدي خراسانی، سید هبة الدین

شهرستانی، و دیگر بزرگان و مراجع و علمای حوزه های
تم، مشهد و دیگر شهرهای ایران دیدار داشت، و در هر دیداری
به بحث و بررسی مسائل علمی می پرداخت.

فضایل اخلاقی

اخیاط شدید در بیان مسائل شرعیه و گرفتن وجوهات از
مردم و پرداخت آنها، از ویژگیهای این مرد خدا بود.
ذکر فضایل اهل بیت (ع)، برگزاری مجالس در مناسبهای
دستور به بیانی عزاداری در ویفات ائمه (ع) در شوشتر و
شهرهای دیگر، مورد اهتمام ایشان بود. ایشان به انجام دادن
عبادات، توجه و کوشش بسیار داشت. با اینکه آن فقهی عابد
نمایهای یومنه خود را با کمال احیاط انجام می داد، اما فضای
نمایهای خود و نماز والدینش را نیز انجام می داد. گفته اند که
ایشان نماز تمام عمر والد ماجدش را ۲۰ بار به عنوان قضا انجام
داده است. همچنین، وی نمازهای مستحب را - از نوافل یومنه
و غیر آنها - ترک نمی کرد، و به ذکر خدا مأمور بود و به دیگران
نیز یادآوری می کرد. انس ایشان به قرائت قرآن چنان بود، که در
خواب نیز از آن جدا نمی شد، و می فرمود: گاهی در حال خواب
قرآن می خوانم و بیدار می شوم، و در حال بیداری نیز آن را

غلنا بر پمی داشت و چند لقمه غذا می خورد. غذا هم بسیار ساده بود، بویژه در تاستان که ایشان نان را با خربزه، هندوانه یا میوه‌ای دیگر می خورد و به آن اکتفا می کرد.

ایشان در گرفتاریها و مصیبت‌ها، صابر و خشنود به رضای خدا بود. اگرچه وی از نعمت فرزندی بپرسید، اما هرگز اظهار ناراحتی نمی کرد. او طلاب نوجوان را فرزندان خود می داشت، و دل خود را به آنان خوش می داشت؛ ابویزه کسانی که پدر نداشتند، در سایه لطف پدری او یتیمی را احسان نمی کردند.

وقات

سرنجام، بزرگ مردی که از آفاذ زندگی راه فضل و کمال را پیموده، و در آخر عمر خود به فراز آن رسیده بود، در باداد شنبه ۲۵ تیر ۱۳۷۳ ه. ش / ۶ صفر ۱۹۱۵ ه. ق. در ۸۶ سالگی داعی حق را پیک گفت و به قرارگاه اصلی که رضایت و رضوان‌الهی بود شناخت، و به دیدار پیامبر و اهل بیت (ع) نائل آمد. در فراغش، هزاران نفر از شیخ‌نشان علم به عزیزش نشستند، و یا سرشک غم جنازه‌اش را چون جان شیرین بر دست گرفتند، و در پقوع مقام صاحب‌الزمان (ع) به خالک‌سپردنند.

ادامه می دهم. او حافظ اکثر آیات قرآن بود، و خواب و بیداری در قرائت قرآن برای او پکسان می نمود، زیرا قرآن پا درج و روان او آئیخه شده بود. آیت الله آی طیب تلاش پسیار می گرد نا مکروهات را ترک کند، و حتی عبادتها را به صورت مکروه انجام نمهد. زمانی، ایشان اقامه نماز جماعت را تعطیل کرد. وقتی از او پرسیدند که چرا تعطیل می کنید؟ پاسخ داد: شنیده‌ام که محل اقامه نماز جماعت قبرستان است، و نماز در آن کراحت دارد.

روی همین عقیده بود که شبها به زیارت امامزاده‌ها نمی رفت، و می فرمود که زیارت قبور در شب کراحت دارد؛ اگرچه قبور ائمه (ع) استثنای شده است، اما قبور امامزادگان مستثنی نیست. استاد به دنیا و زیورهای آن اعتنای نداشت، و زندگانی ساده و متسطی را اختیار کرده بود. ایشان در خوراک و پوشال از طبقه متوسط نیز پایین تر می زیست. آن فقیه زاهد بسیاری از شبها که از نماز برپمی گشت و می خواست شام بخورد، در کنار غذا روی زمین می نشست او بدون اینکه فرش پاشد و سفره‌ای پنهان کند، روپوش از روی

پالوتشها:

۱. کرکاب: نوعی «میانی چوبی» است که در شوستر ساخته می شد.
۲. احاجیه علامه مجلس (ره) به میبد نعمت الله چهارمی
۳. ر. ر. چهارمی، مسیده محمد، ثانیه قله و حدیث
۴. تفصین اشعار الیه، در کتاب سبان الرازی نوشته آقای شیخ محمد رازی، تشرح شده و به چاپ رسیده است.

نیز در به کار گشته بجهت ترتیب علی‌سیون، برای ایام

نیز در به کار گشته علی‌سیون

نیز در به کار گشته علی‌سیون